

Szerkesztési iroda:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-6 szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitza Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolós szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Hirdetési árak:

Egész évre ———— 12 kr.

Félévre ———— 6 „

Negyedévre ———— 3 „

Egy óra ———— 1 „

— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetés-irodáknak.

Megjelenik mindnap

vasár- és ünnepnapok kivételével.

Nagybecskerek, 1897.

XXVI. évfolyam, 176. szám.

Szerda, augusztus 4.

Ellenségeink haragja.

Nagybecskerek, augusztus 4.

(—s) A most lezajlott s egyelőre fegyverszünettel kiegyenlített parlamenti harc — bármennyire sajnálatos és káros volt is — mégis nemzeti presztizsünk dicsőségével végződött, amennyiben annak békés megoldása kétségkívül azt bizonyítja, hogy a magyar parlamenti pártok nemcsak bizonyos önfegyelmet tudnak gyakorolni, hanem képesek a legnagyobb győzelemre, arra t. i., hogy önmagukat győzzék le. Ez pedig mindenesetre sokkal nagyobb dicsőség, mint ha valaki az ellenfelét győzi le.

Nem lehet tehát szó sem legyőzöttekről, sem pedig győztesekről. Vagy legfeljebb annyiban, hogy miután jobbról is, balról is áldozatot hoztak, egyuttal mindkét részen győztek is.

Ha nem így történt volna, az bizonyosan sokkal súlyosabb következményekkel járt volna a pártokra nézve. Ez azonban mellékes dolog lett volna. Sokkal nagyobb jelentőséggel bír az, hogy a parlamenti harcnak a végletekig való elfajulása a parlamentarizmusra, nemzeti erőnk és egységünk bástyájára nézve okvetlenül válságossá lett volna. S épp azért a békés befejezés is első sorban parlamentarizmusunk hasznát, győzelmét jelenti.

Most már a közérdek szempontjából csak az kívánatos, hogy az a politikai belátás, amely a fegyverszünetet létre hozta, s amely kétségkívül mindkét résznek becsületére válik, ezután is dominálja a közhangulatot s a helyzetet. Ezután még sokkal nagyobb jelentőséggel bíró törvényhozási teendők következnek a közeli jövőben, mint a 16. §. és a cukorprémium, s azért legfőbb szükség van arra, hogy a parlamentben csak higgadt modoru és komoly célokkal bíró vitatkozás folyjon.

Nemcsak fegyverszünetnek kell tehát létesülni, amelyet esetleg a megújuló harc követhetne, hanem végleges békére van az országnak szüksége. Csak ennek aegise alatt folytathat a törvényhozás kellő sikerrel produktív munkát.

Ezt kell szemök előtt tartaniok és megfontolniok az ellenzéki pártoknak, ha komolyan helyre akarják hozni azt a vétkeket, hogy a parlamenti harcot földidéztek.

A szabadelvű párt és kormány, élén báró Bánffy Dezső miniszterelnökkel, tagadhatatlanul mindent megtett, ami a békés munka biztosítására szükségesnek mutatkozott. Sőt a béke tulajdonképen azon az alapon jött létre, amint azt a kormányelnök eredetileg proponálta, úgy hogy ha csak br. Bánffy Dezsőn mult volna, a béke már előbb sikerülhetett volna.

Lojalitás és előzékenység hiányát tehát az ellenzék nem vetheti szemére a kormánynak s épp azért az ellenzék is hasonló magatartással tartozik viselkedni.

Gondolják meg az ellenzéki pártok, hogy a parlamenti harc elfajulása ellenségeink legnagyobb öröme, s viszont parlamenti békénk az ő legnagyobb haragjuk.

HIREK.

Tájékoztató.

Augusztus 23. közigazgatási bizottság.

A gőzfürdő naponta reggeli 6 órától nyitva van; nek részére kedden és pénteken délután.

— A megyei tisztikar köréből. Rónay Jenő főispán Marton István közigazgatási fogalmazó gyakornokot tb. megyei aljegyzővé nevezte ki.

— Áthelyezés. Lipcs Illést, a temesvári postakézbesítő hivatalfőnökét a kereskedelmi miniszter ugyanazon minőségben Nagy Becskerekre helyezte át.

— Államsegély. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter Poppovics Lyubomir és Lucsics Váza nagybecskereki gk. szerb lelkész, Szuvajdzsics Joachim csóka, Jeszics Milutin feketetői, Jovánovics Jován és Gadjánkszky Döme szerb csenei, Weinits Sebő gaádi gk. szerb lelkészeknek egyenként 50 frt, Tomics Julianna beodrai, Predics Anasztázia németi, Ognyanov Mária szerbszentmártoni gk. szerb lelkészek özvegyei részére pedig egyenként 25 frt államsegélyt engedélyezett.

— A honvéd házvezred itthon. A honvéd gyalogezredünk, amely mostanig Szabadka mellett az ottani 6 ik gyalogezreddel dandárgyakorlatokat tartott, holnap, csütörtökön délután, érkezik haza. Az ezred gyalog teszi meg az utat Csantavéren, Adán, Törökbecs és Mellenczön keresztül. Az utóbbi helyről holnap délután három órakor indul el. Még e hó 14 én bevonulnak a tartalékosok és 24 én elmennek valamennyien a nagy hadgyakorlatokra.

— Jegyzőválasztás Katalinfalván ma délelőtt ment végbe a községi jegyzőválasztás Daniel Ferenc központi főszolgabíró tapintatos vezetése mellett. Kandidálva lettek Gutenkunszt Ferenc németellenéri jegyző, Pártay Zoltán katalinfalvi és Schleich Miklós botosi helyettesített jegyzők, kik közül az utóbbit választották meg huszonhat szótöbbséggel egy szavazat ellenében. — Botoson folyó hó 6-án lesz jegyzőválasztás.

— Halálozás. Mint részvétellel értesültünk, Kudics Jéfta polgártársunk ma éjjelben 62 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogultat, ki fiatalabb éveiben jelentékeny szerepet játszott Nagybecskerek város társadalmi életében, holnap délelőtt fél 10 órakor helyezik örök nyugalomra.

— Kivándorlás Amerikába. Még mindig akadnak szegény emberek, a kik nyakukba veszik a világot, itt hagyják édes szülőföldjüket és kivándorolnak az „új világba”. Azt hiszik, hogy jobb napokra virradnak, ocsóbban élhetnek majd meg és . . . és hátha gazdag, dugazdag „nagybácsikká” lesznek. Pedig hát régi dolog, hogy rég jártak ilyen arany napok. A magyar ember különben mindig a saját kárán tud csak okulni. Nem egy példa van rá, hogy a kik itthon minden ingó-bingó jószágukon tulajtak s kicsi pénzükkel kivándoroltak Amerikába, hamarosan visszasiáltak magukat és koldus bottal tértek vissza az édes szülő falujukba. Mint Módosról írják, Zichyfalván és N. Gájon tegnap öt család, huszonhat taggal, hátat fordított Magyarországnak és kivándorolt Amerikába. Nem fogják-e azok is visszasiálni hazájukat?

— Nyilvános köszönet. Theodorovits Emil, kassa-újfalusi segédjegyző, 50 frtyi adományt küldött a torontalmegyei községi és körjegyzők szaktanfolyamának alapja javára, mint az intézet volt tanítványa. Az igazgatóság ez uton fejezi ki az adakozónak köszönetét.

A „TORONTÁL” tárczája.

Csillaghullás.

— A „Torontál” eredeti tárczája. —

Derült nyári éjjel, ha a csillagos égre huzamosabb ideig nézünk, látjuk, hogy annak egy-egy pontja szokatlanul felcsillámlik; majd e fénypont gyorsan fut a látóhatár széle felé s pár pillanat múlva eltűnik. Szeszélyesen követik egymást, mint az emberi szív érzelmei, melyekről nem tudunk önmagunknak sem számot adni, hogyan s mikor keletkeznek. Alig születtek s nyomban el is enyésznek. Haivány, titokzatos sejtélem, egy elröppenő sóhaj, szívünk egy dobbanása életük, melyet könyv vagy mosoly követ — s aztán elfeledjük . . .

Az éj poezise a nyáréji csillaghullás; a mindenség mystikus osodája, a nagy rejtélyes erő pillanatnyi nyilvánulása; az örök erő, mely „ronthat s teremthet ezer világokat”. Az örökre megállapított törvények lángbetűi azok, avagy a mérhetetlen mindenség kiapadhatatlan tárházának hulló kirucsei? . . . Kozmikus porszemek a világegyetem épületében, melyeknek szerepük van, de pillanatnyi életükkel ellángol eredetük titka is.

Az ókori tudományosság egyik kiváló alakja Empedokles tanának két fő pontja

van: a keletkezés és enyészésről szóló tan, mi nem egyéb, mint az elemek vegyülése és szétbomlása; az anyag energiája. Ebből áll az élet, a mozgás és a nyugalom. Ember, állat, növény s még egy porszem is, mint önálló egyén nyilatkozik ama örök törvény rendező és alkotó akaratát előtt. Ennek hédol a milliárd világgal meg rakott csillag-sphaera is. E költői világnézet, az újabb kor elméletét a phisikai világrendről ha teljesen nem is oldja meg, de annak kiindulási pontját jelzi.

A hullócsillagok vagyis meteoritok eredetéről biztos ismereteink nincsenek. Talán apró kifejeletlen világtestecskéik, melyek — mint más bolygók — a világegyetemben keringenek s ha a föld vagy más égitest vonzaskörébe jutnak, arra reáhullanak. Meunier szerint valamely világtestnek töredékei, mely egykor a föld bolygója volt, miként a hold, de melegségének kisugárzása által, a világűr dermesztő hidegében szétrepedezett s miután összetartó ereje elvesztett, darabokra szakadozott. Ez leend — szerinte — a hold sorsa is. Rövid pályájokat roppant gyorsasággal futják meg. J. Jackson a legmegbízhatóbb tekintélyek nyomán mintegy 300 mozgás közepsebességét állította össze. Az 1864. május 14-ki meteor 20,000 mérföldet haladt másodpercenként. Legtöbbször apróbb darabokra pattognak szét, robbanásukat gyakran hallható dördülés kíséri. Futás közben interziv villany-

fényhez hasonló világosságot árasztanak. Alakjuk szabálytalan; szírók barna s anyaguk legtöbbször termékvas. Rendszerint éjjel láthatók, napal csak akkor, ha fényök igen erős. A csillagászok a szemmel látható meteorok számát egy nap alatt 7 1/2 millióra tessik, de távesövön fél milliárdnyi is szemlélihető. Augusztus és november közepén leginkább látható e nagyszerű tüntemény, mi rendszeren akkor következik be, midőn egyes csoportok utjokban földünk közelébe jutnak. Rohanásuk közben — ha a föld légkörébe jutnak — az összeszorított légből iszó állapotba jönnek s az utánuk megritkult légből fényugarat hagynak hátra.

Humboldt és Boupland (1799. nov. 12-én) a mexikói partok felett négy óra alatt ezer és ezret láttak. Aragón 1833. nov. 12-én említ egy ily nagyszerű csillagrajzást. Vegyi alkatát vizsgálva, ők is úgy találták, hogy ugyanazon vegyi anyagokat tartalmazták, melyek a földben megtalálhatók. — Thaly Kálmán: „Jóslatok és babonás hiedelmek a Rákóczi korban” (Századok 1881. 130. l.) cz. értekezésében egy 1705. május 13. meteorhullást az akkori adatok alapján ekként írja le:

Réthey György ezredesnek Bercsényihez írott levele a kamocsa i kurucztaborból: „Az igaz dolog Kegyelmes Uram, hogy itt oly dolog történt, az mely igen ritkán hallott; mert először éjjel tájban egy kevés ideig oly világos

— **Somossy Itt, Somossy ott.** A főváros; lapokban olvashatja mindenki, hogy Nagymező utca 17. sz. alatt a kitűnően szellőztetett Somossy orfeumban naponta folynak az előadások. S mégis — mily csodák történnek a század végén — ugyanakkor a vidéken is működik egy Somossy-orfeum. A fizika törvényei szerint ezt lehetetlen tartanók, de az élet megczáfolja a fizikát. Ez az „ensemble“, mely egynehány városban próbált szerencsét, tegnap beállított hozzánk is. A közönség, mely neszét vette annak, hogy Szegedről a magyar vendégszeretet tüntető melleszével elküldték a truppot, nagyon csekély számmal jött el s a Rózsa szálloda bérlője, ki hitt a jó hangzású Somossy cégéztáblának, alighanem maga is megbánta, hogy helyiségét rendelkezésére bocsátotta „Somossy“nak. A „Somossy-orfeum“ egyébként nem orfeum, hanem közönséges zengerej, mely csak abban különbözik a többi hasonló társulattól, hogy egy egész operettet ad elő. Persze igen rosszul s azért nem is reszkurozunk valami hangzatos frázisokat, hogy miként kellene ezektől az „apostoloktól“ megszabadulnunk. A rossz megöli maga-magát. A mi közönségünknek pedig jó az izlése, nem fog többet eljárni a Somossy-orfeum előadására s akkor mielőbb elmennek a „művészek“ máshová. Más városokban talán szigorúbban veszi a rendőrség a feladatát s udvariasan bár, de határozottan kiéri magának a vendégszerelést.

— **Tüz. Béga-Szent-Györgyön** — mint ottani levelezőnk írja — folyó hó 2-án a községtől csekély távolságra levő cseplő-helyen a délutáni órákban egy szalmakazal eddig ismeretlen okból kigyúlt s csakhamar lángba borult az egész ott felhalmozott szalmakészlet. A tűz a pégaszentgyörgyi és katalinfalvi tűzoltóság tevékeny munkálkodásával lokalizálva lett s csak ennek köszönhető az, hogy a cseplőhelyen levő nagymennyiségű buzakazal ki nem gyulladt. Leégett mintegy 40 kazal 2000 forint értékben. A kár csekély részben biztosítás útján megtérül.

— **Elfogott szélhámós.** A nagybecskereki rendőrség tegnap délután gondos pártfogásába vette Stengel Anselm gwozdzi (Galicia) illetőségű szélhámóst, ki Német, Törökországba Szerbia és Romániába szóló utlevéllel már három esztendője körúton van. Városunkat is megtisztelte, s itt többnyire gazdag özvegyeket és férjetlen hölgyeket keresett fel, kiknél házasság közvetítőül ajánkozott, sőt ha kedvére való nővel állt szemben, maga is tett ajánlatot. A szerencse azonban mostoha volt hozzá, noha váltig állította, hogy ő Aradon háztulajdonos, mert a negyvenhárom éves embert e hanyagolt külseje vissza taszította. A megrémült hölgyek végre a rendőrség figyelmét hívták fel a hivatlan és kellemetlen vendégre. Holnap haza utaztatják Gwozdziéba.

— **Peterdyék Siklóson.** A „Pécsi Napló“ban olvassuk: Peterdy Sándor sziniszegítő hat heti idény után immár befejezte mohácsi előadásait és társulatával Siklóra ment, hol ma este tartják meg az első előadást. Utolsó két előadásoként Mohácson „Trilby“ került színre. Peterdy maga adta Svengalit, míg Peterdiné

Trilbyt adta. A mohácsiak annyit értek ezen előadásokkal, hogy megismerhették ezen érdekes újdonság tartalmát is, különben Peterdy Svengalija elég jó alakítás volt. Siklóson nagy érdeklődéssel néznek Peterdyék játéka elé.

— **Lichtenstein Fiumében.** Megirtuk a napokban, hogy Lichtenstein József az országos raktárházak részvénytársaságának 5000 forintjával megugrott. Erre vonatkozólag a következőket olvassuk most a „Magyar Tengerpart“ című fiúmei újságban.

— **Kalandos pár.** A szerda esti gyorsvonattal Budapestről egy ifjú pár érkezett városunkba; a de la Ville-ben szálltak meg. Az ifjú férfi Ödön Bélának (19 éves), a nő György Annának (17 éves) írta be a nevét a jelentő lapra. Rendőrségünknek feltűnt az ifjú pár s a budapesti rendőrséggel való sürgönyváltás után kihallgatták s ennek eredményeként letartóztatták az ifjú párt. Az ifjunak valódi neve: Lichtenstein, a leányé Straka Etelka. Történetüket rendőrségünk következőképp állapította meg: Krügel Ágost, egy budapesti építő vállalkozónak fia, megbukván az érettségi vizsgálaton, barátjával Lichtensteinnel együtt elhatározta, hogy Amerikába megy ki. E végből Krügel az apja pénztárából jókora összeget vett ki s ő maga előre indulva Brémába, hogy az átkelését előkészítse, barátjának 1000 frtot adott kezébe. Ez azonban jónak látta az északi Bréma helyett a regényes déli vidéket választani kirándulása céljontól s egy szép (nem 17, hanem 25 éves) leányt vevén maga mellé, esküvő nélküli nászútra indult. Sajnos, hogy az első állomáson már a rendőrség kezébe kerültek. Érdekes, hogy az ifjú pár mindegyikének kezén ott van a jeggyűrű, mint a hogy nászutasokhoz illik.

Fiumében úgy látszik még arról sem tudnak semmit, milyen összeköttetésben állt Lichtenstein a nagybecskereki országos raktárakkal, de az ottani rendőrség a mienknél is ügyesebb akar lenni, mert nagy passzióval állapít meg hihetetlen történeteket. Ki tudja, hogy kit tartóztattak azok le!

— **Ki akar posta-távíró lenni?** Egy hozzánk beiktatott pályázati hirdetményből adjuk a következőket: A posta és távírónál kezelési szolgálatra alkalmazandó és a XI. fizetési osztályban 500frtól 700 ig emelkedő évi fizetéssel, továbbá az 1893. évi IV. t. c. z. által megállapított lakpénzilletményekkel javadalmazott posta és távírássegédítettek kiképzésére f. é. szeptember hó 15-til kezdve hat hónapra terjedő gyakorlati tanfolyamokat nyitok a következő posta- és távírás-hivataloknál: a) a budapesti posta- és táv. igazgatóság kerületében: Egerben és Vécztől, b) a kassai posta és táv. igazgatóság kerületében: Máramaros szigeten és Miskolcon, c) a kolozsvári posta és táv. igazgatóság kerületében: Brassóban és Maros-Vásárhelyen, d) a nagyváradai posta és táv. igazgatóság kerületében: Aradon és Debreczenben, e) a pécsi posta és táv. igazgatóság kerületében: Kaposvárott és Nagykanizsán, f) a pozsonyi posta és távírás-igazgatóság kerületében: Érsekújvárott és Liptó-Szent-Miklóson, g) a soproni posta és táv. igazgatóság kerületében: Győrött és Szombathelyen, h) a temesvári posta és táv. igazgatóság kerületében: Verseczen és Zomborban, i) a zágrábi posta és táv. igazgatóság kerületében: Eszéken. A kik ezen tanfolyamokba belépni óhajtanak, sajtókezüleg irt szülési, orvosi, erkölcsi és iskolai bizonyítványokkal

felszerelt kérvényeiket f. évi augusztus hó 31-ig és pedig a már közszolgálatban állók rendezési eljárásuk után, a többiek pedig az illető szolgabíró vagy polgármester közvetítésével a fentebb említett és a tanfolyam helyére nézve illetékes posta és távírásigazgatóságokhoz nyújtják be.

— **Gyilkosság Bánlakon.** Sztriszoea Nikolae bánlaki lakost a vele vadházasságban élő Florea Anna szerelemföltésből megmérgezte oly módon, hogy pálinkájába láttatlanul mérget kevert, melyet Sztriszoea gyanútlanul, ivott meg s két napi kínlás után görcsök közt elhalt. A falubeliek úgy adják elő a dolgot hogy Florea Annának férje él és ez képezné az akadályt Sztriszoeával való egybekelésénél, miért is ennek meggyilkolását Florea Anna Sztriszoeával elhatározta s e célból még a múlt év folyamán együtt átrándultak Csenére, a hol egy bűvös asszony hírében levő nőtől jó pénzen kaptak szerelmi varázssítalt, melyet közösen fogyasztottak el, és egy üvegcese mérget is a férj megölése végett. Hogy hogy nem, a koczká fordult s Florea megmondta a dolgot s nem mérgezte meg férjét, hanem szimplán otthagya és elment Sztriszoeához lakni, a mivel már egy éve van együtt. De újból fordult a koczká, mert Florea egy szép napon arra a tudatra ébredt, hogy Sztriszoea hűtlen lett hozzá, s amit eddig csak félve sejtett, ime bebizonyosodott, mert Sztriszoea gyakran látta a szomszéd utca szép menyecskejével beszélgetni, de utóbbi időben bizony kellemetlen helyzetben is lepte meg őket. Ekkor Florea elhatározta, hogy megbosszulja magát Sztriszoea és előkeresve a láda aljából a férje számára vásárolt mérget azt Sztriszoeának beadta. Ez rögtön rosszul lett és dr. Gruber orvosért küldött, de baja nem javulván, dr. Bernády Dániel járási orvost is meghívták ám beteghez s a gondos kezelés dacára az egyén nagy fájdalmak közt elhalt. Az esetet feljelentették a törvényszéknek, a vizsgálat folyik. Érdekes az ügyben, hogy úgy Florea, mint a Don Juan természetű Sztriszoea jóval túl vannak a hatvan éven.

— **Phaedra szerelmi vallomása.** Nagyon szép dolog, ha a mai realis világban egy ideális elv megvalósul, de kissé komikus, ha ez úgy történik, mint a hogyan Toulouseban történt. Az elv ugyanis az, hogy az iskola álljon a családdal összeköttetésben, s ezt az elvet furán valósította meg néhány tuluzi mama, ami országsszerte nagy szenzációt keltett. Egy ottani gimnáziumi tanár ugyanis az írásbeli érettségire azt a témát adta fel kidolgozás végett: „Phaedra szerelmi vallomása Hyppolithoz.“ E miatt a diákok mamái a lapok nyilttéri rovatában rettenetesen kikelték a vizsgáló bizottság lelkiismeretlensége és az illető tanár „disznósága“ ellen, sőt országgyűlési interpellációval is fenyegetőztek. Rendkívül érdekes a dologban főképp az, hogy az illető nyilatkozó és tiltakozó mamák egytől egyik mamái csupa olyan „ártatlan“ ifjaknak, a kik az írásbeli tétel kidolgozásából szekundát kaptak.

volt, mintha hirtelen megvirradott volna és az égre tekintvén: mint annyi égő szövetnékeknek égése világolt volna az égen. Es tűszikráknak szapora lehullásával elmúlván, — nagy lövöldözések vagy sához hasonló tónusok hallattak egy ut-forma fehér felhőben az égen, úgy annyira, hogy közülünk sokan lóra akartak kapdosni, — sőt az strázsáink közül lovaikat elezalasatván kellett nekik kergetni. Történt pedig ezen dolog táborunk felett és a zudulás általment nagy ropogással az érsekújvári Dunán, asután megszűnt. Ez különben nem közönséges rend.“ Bercsényi e levelet eredetiben küldé el Rákóczi-nak s megjegyzé: „Ezt Ebeczky Imre(érsekújvári parancsnok) uram és mások is látták itten Ujvárbán is.

Egy másik érdekes meteorhullás van feljegyezve Balla Gergely által irt (1856-ban Szabó K. és Szilágyi S. által ismét kiadott) „Nagykrösi Krónika“-ban: „Az 1560. esztendőben nemcsak Krös városában, hanem ország szerént szólván, Pünkösöd havában a hideg a szőlőket megvévén, olyatén nagy szükség lett, hogy nagy summa pénzen sem vehettek bort a községek. Azonban nyárban nagy vízeszakadások lettek a fehérből, melyek miatt sok károkat vallottak a föld népei, nevezetesebben: Miskolca városa körül a zápor esőben a

felhőkből öt darab kővek hullottak le, melyek oly nagyságuk voltak, mint az embernek feje, ezek pedig vasszínűek és bűdös kénköves szaguk voltak; ezeknek egyike a diósgyőri várban tartott emlékezetnek okáért, négye pedig Ballassa Zsigmond ur által Ferdinánd királynak küldetett Bécsben.“ — A „Hasznos Múltak“ (1824. Második féléstendő 218. l.) Szatmáron (aug. 12-én) volt látható egy közeli explodált „tűzes gölyöbis vagyis futó tsillag. Lobogó és habzó s cikkt-czakkos tűze apró szikrákat hintett. A horizon fölött 30 grádusnyira tűnt föl; végre sárkány figurává váltott.“ Ugyanazon évben: „Nemes Somogy Vármegyében Marczaliban is láttak mintegy 30 tzan Levegőbe i Tűneményt, mely 7 óától egész 7¹/₂ óráig látszott és pedig nyári napkelet felé. Kezdeté villám forma volt, majd 10 minutumig látni lehetett amint forduló kassa formára változván, lassanként elenyészett.“ — A „Hasznos Külföldi Tudósítások“ (1820. 258. l.) olvassuk: „A múlt héten szerdán Komáromban este 7 órakor ritka tűnemény jelent meg a levegőben: mert két tűzes gölyöbis ellenkező részekről össze futván, egymást pattanással emesztette el, és tűzét kisebb nagyobb szikrákban szórtá szét.“ Továbbá: „Ugyanaz nap este 7 óra tájban Budán alul Sósokut nevű hely-

segnél a levegőben egy tűzes gölyöbis jelent meg, mely részut a földre cseszkedvén nagy tsattanással elpukkant. Méltó volna nyomába járni, mert hihetőképén menykőre lehetne találni.“

Ezekon kívül számtalan esetet találtam feljegyezve a nép babonás hitével keverve. A régi korjegyzetek is egybehangzóan megegyeznek abban, hogy a hullás iránya a föld delejponjtjai felé leggyakoribbak s hogy a tejut mintegy hárt képez, mert az annak keleti oldalán feltűnő meteorok keletre, a nyugoti oldalon levők kivétel nélkül a délkeleti irányban tűnnek el. A f. évi augusztusi csillaghullás maximuma 9-11 ke, mikor a föld a Perseidák rajával találkozik. Hasánkban az újabb időkben igen jelentékeny meteorhullás volt: 1852-ben Mező-Madarason; 1857-ben Kabán Debreczen mellett; 1859-ben Kákövön Oravicza vidékén; 1866-ban Ungmegyében egy 6 mássás lebkövet találtak; de Normandiában valóságos meteor-eső is esett (1803. apr. 20.) Jamaikában állítólag 200, sőt Kanadában egy 300 métermássányi meteorok is találtak.

Várkonyi Béla.

A békés orlovátiak. Ozorán a románok, kik országszerte híresnek a gyilkosokról, jelenleg a legcsendesebben viselkednek. Ezt megirigyelték a szomszéd orlovátiak, s hogy szintén hírnévre tegyenek szert, rövid időn belül már a második szenzációs gyilkosságot követik el. Tegnap délelőtt 11 óra tájt Petrovacski Isza parasztagazda felesége az ebédhez való főzelékféléért ment a kertjébe, hol nagy meglepetésére Sztanokov Jova, nyolczvan éves gazdát vérében fetrengve, eszméletlenül találta. Azonnal jelentést tett az esetről. A megejtett vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlen aggastyán jobb fülén egy alulról fölfelé irányuló mély szúrás van, mely a fülkagylót is megcsontította és úgy hatolt az agyba; ugyan csak a jobb oldali halantékon több títés nyoma látszik. A szerencsétlen még dél előtt kiszendvedett. A tetteseket erősen nyomozzák.

Mulatság. A „Nagy-Beckereki munkás-képző- és társas egyesület“ f. é. augusztus hó 7 én az egyesület helyiségeiben (Ellmer féle vendéglő) dalestélylyel egybekötött zártkörű táncmulatságot rendez. Beléptidj: személyenként 50 kr, családjegy 1 frt 30 kr. Kezdeté esti 1/2 órakor. Műsor: „Szent az érzet“, férfiak. — Dürner: „Sturmbeschwörung“, férfiak. — Möhring: „Távolban“, bariton szolo, éneklő Hampl Antal ur. — N. N.: „Das Busserl Duett“, éneklő Jung Anna urnő és Stecher E. urhölgy. — Németh: „Azt kérdezted tőlem“, férfiak. — Kremser: „Der Dickschädel“, kettős quartett.

Csillagos esték. A kritikus napok elmúltával derültebb napok jöttek s a nyári esték csillagos ege ismét feltárja összes szépségeit. Az évek az a része, melyben most vagyunk, a legszebb éjszakák idejének nevezhető. A természet megható csendjében mint óriás templom kupolája emelkedik fejtünk fölött a csillagos mennybolt és a képzelt t ezer ezer szép képet alkot magának az egek misztériumairól. — De mindennek fölött a tejt köti le figyelmünket, mely most legszebb pompájában ragyog. Hatalmas és nyomozó még a gondolata is oly csillaghal-maznak, mint a tejt, mely körül fog benűnklet és ezüst fehér szalagjával mint glória övezi földünket. E dicsőfény pedig nem egyéb, mint sok milliárd csillagnak együttfénylése, melyek véletlenül-e vagy rendszeresen, nem tudják, de egy irányban — ugyszólva egy csillagfolyamban csoportosultak. Napunk — s vele együtt mi is — tagjai vagyunk a tejtnek, mely a perspektiva folytán csoportosul körívben a csillagsereg között.

Leforrázott gyermek. Mozer János gyűlvései utkaparó tegnap reggel kiment munkájára, míg beteg nejét a 3 és másfél éves kis gyermekeivel otthon hagyta. Az anya nagy beteg felkelt, hogy reggelit főzzen a gyermekeknek s tejt tett a nyitott tűzhelyre, maga pedig a baromfi után nézendő, kiment az udvarra. Míg azonban kint foglalkozkodott, nagy sirást hallott a lakásból; rögtön besietett a konyhába, a hol rémes látvány tárult szemébe. A másfél éves Pista fuoskájá, ki éppen most gyakorolgatta a menés mesterességét, a tűzhelyig csoszogott s ott a tűnél forrásban levő kávét elrántotta oly szerencsétlenül, hogy a bőre egész tartalma arcsára és mellére ömlött. A leforrázott gyermek orditosa vergődött a földön, a halálra rémült beteg asszony szomszédait hívta segítségül s orvosát is küldött Uj-Pécára, de minden segítség hasztalan volt, mert a kis fiú 4 nap mulva dagadni kezdett s borszasztó kinok közt eihalt, anélkül hogy szenvedése egész ideje alatt csak egy perczre is megnyugodhatott volna, ugyanis a szegény gyermek annyira össze volt forrázva, hogy kiterjedt sebei következtében sem ülni, sem feküdni, se étkezni nem birt. A község által feljelentett esetet a nbekereki törvényszék vizsgálja, hogy nem terhel-e a szülőköt vétkezes mulasztás, melynek áldozatává lett a gyermek.

Ben Ali Bey. Szombaton, e hó 7-én megérkeznek Nagybecskerekre a hírneves keleti csodabüvös, Ben-Ali Bey s ugyanaz nap este a városi színházban tartja első előadását. Berlini és bécsi lapok egyhangú ítélete valami rendkívülinek tünteti fel Ben Ali Bey csodabüvészetét, melylyel bámulathatja ejt mindenkét. A második és egyuttal utolsó előadás vasárnap, e hó 8-án lesz. Mindkét előadásra a legkitűnőbb pontokat vette fel programjába. Jegyek a mai naptól kezdve kaphatók Mangold L. könyvkereskedésében.

Legújabb hírek.

Az Alsó-Béga gőzhajózhatóvá tétele.

Budapest, aug. 3. Értesülésem szerint a nagybecskerek—titeli ugynevezett Alsó-Béga hajózhatóvá tétele ügyével a kereskedelemügyi minisztérium nagy vizitációja már foglalkozott. A beható vizsgálat után a Camerérendszerü zilipezési tervezetet találta legjobbnak és utasította a temesvári folyam-mérnökséget, hogy a mély méréseket mielőbb eszközöltesse. Az előmunkálatokat még az idén végzik, úgy, hogy a jövő év elején a nagy munkálatok már kezdetüket veszik.

Férjgyilkosság gyanuja alatt.

Budapest, aug. 3. A fővárosi rendőrség szenzációs esetben nyomoz ezidőszert. A IX. kerületi kapitányságnál az éjjel bejelentették, hogy Pietrisics Péter munkás szívizékhűdés következtében hirtelen meghalt. A rendőrség intézkedése következtében a holttestet beszállították a bonctani intézetbe, hol ma fölbontolták, de semmi gyanusabb körülményt nem vettek észre. A délelőtti folyamán a kapitányságnál azonban megtudták, hogy Pietrisics halálának oka nem annyira szívizékhűdés, hanem alapos gyanu merült föl asiránt, hogy Pietrisicsot a felesége mérgezte meg. — A főkapitányság ennek következtében intézkedni akart, hogy a holttest ennek megállapítására is boncoltassék fel, de ez az intézkedés már későn jött. — Így azután Pietrisicsnak csak a gyomorrészeit küldhették az országos vegyszeti intézetbe, melynek feladata lesz megállapítani, mennyire alapos a fölmerült gyanu. A rendőrség addig is Pietrisicsné felügyelet alatt tartja és folytatja ellene a vizsgálatot.

Árvizveszedelem.

Budapest, aug. 3. A Duna folytonos áradásának következményeit néhány nap mulva Budapesten is megérezni. A közlő áradásra való tekintettel a fővárosi mérnöki hivatala megtette a kellő intézkedéseket a zilipek elzárására és a szivattyukomoblok felállítására. A folyam-mérnökséghez érkezett jelentések szerint a Duna Bécs fölött már apadóban van, a mely lassu ugyan, de tartós lesz. Bécsben a víz mai állása 512 czm. Pozsonyban 687, áradt 76 centimétert. A király az árvizveszedelem miatt részint kocsin, részint vasuton érkezik holnap reggel Bécsbe.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése augusztus 4-én.)

Budapest, augusztus 4. (A „Toronto“ er. táv.) Üres padosok előtt folytatta a képviselőház mai ülésében a hazai pénzintézetek által kibocsátott némely kötvények biztosításáról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását.

Mintán a többség részleteiben is elfogadta, következett a statisztikáról s a bélyeghamisításról szóló, majd a budapest-angyalföldi állami elmeorvóintézet építendő új igazgatósági épület emeléséről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Egy órakor a törvényjavaslatok tárgyalását felfüggesztették, a mikor Daniel kereskedelemügyi és Perczel belügyminiszterek feleltek Rakovszky István interpellációjára a téglagyári munkások ügyében.

Báró Dániel kereskedelemügyi miniszter Hentaller Lajos interpellációjára az Egyesült-Államok új beviteli pótvámja

tárgyában azt feleli, hogy remélhetőleg az ez által érintett államok közös akcióira fognak ellene lépni.

Báró Bánffy miniszterelnök Molnár János interpellációjára az aratósztrájk ügyében felelve azt válaszolja, hogy azok az egyházpolitikai törvényekkel semmi kapcsolatban sincsenek.

A Ház többsége a válaszokat tudomásul vette.

A szerb király Bécsben.

Budapest, auguszt. 4. (A „Toronto“ eredeti távirata.) Sándor Szerbia királya édes anyjával Natáliával ma Bécsbe érkeztek.

A főszerdől.

Budapest, aug. 4. (A nagybecskereki Lloyd társulat távirata.) Kötöttetett buza őszire 11-62—64, buza tavaszra 11-63—65, tengeri őszire 5-61—63, tengeri augusztusra 4-91—93, rozs 5-03—05, repce 13-75—85. Buzában a kínálat lanya, vételkedv kielégítő, forgalom 15 000 mm., az árak 30—40 krral magasabbak.

Hirdetések.

Egyedül valódi angol

csodabalsam

(Tinctura balsamica)

Thierry A., Pregrada

Rohitsch-Sauerbrunn

Orangyal gyógyszerárúháztól és gyógyszerészeti készítmények gyárából.

Hogymindentévedés elkerülve legyen ezután ezen hatóságilag bejegyzett védőjegyet használom.

Közegészségügyileg megvizsgálták és véleményét mondták róla. A legrégibb, leghatásosabbnak bizonyult és legelőször népies házi-szer, mely a mell-és tüdőfájalmakat enyhíti stb. s belsőleg és külsőleg alkalmazható.

Valóságának jeléül minden üveg egy ezüst bélyeglyel van ellátva, melyen óramen Thierry Adolf, gyógyszerárúháztól és utánzóit, valamint értéktelen utánzatok, melyek a közönség megtévesztésére más balsamjegyekkel vannak ellátva, elárúsított, általam a védőjegytörvény alapján törvényesen lesz fildözve. Hol balsamom részére minden rakár, rendeljenek közvetlenül ezen a címen: Thierry A. Orangyal gyógyszerárúháztól Pregrada, Rohitsch-Sauerbrunn mellett. 12 kis vagy 6 duplaltéves ára Magyarországon és Ausztriában háromly postafiókára 4 koronára kerül. Bosznia és Hercegovinában 12 kis vagy 6 duplaltéves ára 4 korona 60 fillér. 12 kis vagy 6 duplaltéves kevesebbet nem küldök. Széjjelküldés csak a pénz előzetes befizetése vagy utánvétel mellett.

Mindenkor figyelemmel legyünk a zöld védőjegyre, melylyel a valódiság jeléül minden üveg el van látva.

Schutzengel-Apothek

A valódi angol

csodakenőcs

ereje és hatása.

Ezen kenőccsel egy 14 éves gyógyíthatatlannak tartott csontszu teljesen meggyógyított, utjabban pedig egy 22 éves nehéz rákszerű baj meggyógyított. Az angol csodakenőcs, mely a legvalóságosabb és leghatásosabb a szenvedő emberiségnek a legjobb eredményt használó szer. A sebek gyógyítása, ugyszintén a fájdalom enyhítésében felülmúlhatlan; — falkatársaságban létező csodaszerű gyógyszer, összeköttetésben rendkívüli gyógyhatásuk miatt kitűnőnek elismert más anyagokkal, képez. Az angol csodakenőcs használható: a gyermekgyógyászatban, mellbimlónál, tejjülemlásnál, mellkeményedésnél, orráno, mindennemű szemek, láb- vagy csontsebesülések, sebek, gyenyedség, dagadt lábak, sőt csontszu ellen; ütés-, szúrás-, lő-, vágás- és szúrósebek ellen. Használható minden idegen részek u. m. üveg-, faszálka, homok, szilánk és tüskék eltávolítására. Mindennemű daganat, kinővés, pokolvar, ajáképződés, sőt rákbetegség ellen, szemölcs, körömdaganat, hólyag- és tüdőzsír, lábak gyógyítására. Mindennemű éresi sebek, fagyott testrészek, betegknél hosszabb tékés által támadt sebek, nyakdaganat, vértörődés, fülzúgás és a gyermekek-nél előforduló kisebesedések ellen stb.

Az angol csodakenőcs minél régebb, annál kitűnőbb hatásában. Igen ajánlatos ezen egyedül álló szerből elővigyázatképpen minden családnál készletben tartani.

Két doboznál kevesebb nem küldetik; a széküldés kizárólag az összeg előleges befizetése vagy pedig utánvétel eszközöltek, 2 tégely, csomagolás, szállítólevél és bérmentes megküldéssel 3 korona és 40 fillér.

Számos bizonyítvány áll rendelkezésre.

Figyelmeztetek mindenkit a hatástanlan hamisítványok megvételétől, a kérem szigoruan arra ügyelni, hogy minden tégelyen a fenti védőjegy és órágnak „Az Orangyal gyógyszerárúháztól“ Pregradában beleögetve kell lennie és minden tégelynek egy használati utasításba kell becsomagolva lennie és telt látható védőjeggyel ellátva.

Az egyedül és valódi angol csodakenőcsüm hamisított és utánzó, a védőjegy-törvény értelmében szigoruan fildözteknek, éppugy ezen hamisítványok terjesztői.

Egyedül beszerzési forrás:

Orangyal-gyógytár, Thierry A.

Pregradában Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Raktár a legtöbb gyógyszerárúháztól, hol raktár nincs, tessék a megrendelést közvetlenül „Az Orangyal gyógyszerárúháztól“ THIERRY ADOLF Pregradában, Rohitsch-Sauerbrunn mellett címezni. — Az osztrák-magyar védőjegy lajstromszáma: 4524.

Raktár: NAGYBECSKERÉKEN,

Moczkovcsák Dezső

gyógyszerárúháztól, a „Koronához“ 119—50.27

a rovarok bármiféle fajtáját összehasonlíthatatlan biztossággal és gyorsasággal öli. Csak a „valódi“ megvétele végett jól megjegyzendő:

1. a lepecsételt, vörös czimkés üveg-palaczk,
2. a szó-védjegy „Zacherlin“.

269-2.2

A mit dobozokban, papírzacskókban vagy nyitottan kimerve, mint Zacherlint árusítanak, az sohasem „Zacherlin“, és a legmegtévesztőbb jelezések dacára soha sem való a régóta jól ismert „J. Zacherl“ cégtől.

Ovakodjék a megtévesztéstől s csak **szolid** üzletekből vásároljon.

Lakás.

A Váraljai-utcában egy 3 szobából álló utczeni lakás 180 forint évi bérért folyó évi november hó 1-étől kiadó. — Ugyanott egy jó nevelésű fiú mint

tanonc

alkalmazást nyer.

715-3.2

Haldegger Ödön.

7911.I. szám 1897.

719-3.3

Pályázati hirdetés.

Torontálmegye török-becsei járásba kebelezett Kumán községben megütrült II-od segédjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek, évi fizetés 400 frt.

Felhívtnak pályázni kívánók, hogy az 1883. évi I. t. cz. §-ai alapján szabályszerűen felszerelt kérvényüket ez év szeptember hó 1-ig hozzám benyujtsák.

Később érkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Török-Becsen, 1897. évi augusztus hó 2-án.

Lowieser s. k.
főszolgabíró.

The Continental
Bodega Company.

Valódi hamisítatlan
külföldi borok

- Portbor.
- Sherry.
- Madeira.
- Marsala.
- Malaga.
- Tarragona s. a. l.

Legjobb
bevásárlási forrása

Raktár:
Ro'sa Ignác
urnal
Nagy-Becskereken.
(690-2.2)

Hirdetmény.

Szerb Szt.-Márton községében egy évi 400 frt fizetéssel javadalmazott végrehajtó-írnoki állás azonnal betöltendő.

Felhívtnak mindazok, kik pályázni óhajtnak, hogy ebbeli kérvényeiket nyelvismeret kitüntetés mellett alólírott előjárásnál azonnal nyujtsák be.

Szerb Szent-Márton, 1897. aug. 1-én.

Előjáróság.

716-3.3

A városi színházban

folyó évi augusztus hó 7-én, szombaton
este 8 órakor

első rendkívüli előadása

Ben-Ali-Bey

indiai és egyiptomi csoda-bűvésnek.

A bécsi zeneegyletben 100, Budapesten 90 előadást adott a legnagyobb sikerrel.

Ez év május havában a bécsi József városi színházban tartott előadást.

I. Az egyiptomi varázslat.

II. A rege megvalósulása.

III. Indiai csoda-bűvészet.

Ujdonság! A varázsló kávékonyha.

— Ben-Ali-Bey saját fejét leveszi. —
A delejes rajzolás. (790-4.1)

Helyárak: A rendes színházi belépti díjak.

Jegyek előre válthatók már a mai naptól kezdve Mangold L. könyvkereskedésében.

Vasárnap, augusztus 8-án:
második és utolsó előadás!